

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Zegyes száma ára: 15 krajczár.

Előfizetheti csupán a kiadóhivatalban lebes B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére a a nyitólétre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőség küldendők.

Hirdetések díja: három hasábszoros petítor 5 kr. — Nagyobb és többzetű hirdetések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden beutazással 30 kr.

NYITÓLÉTRE GARANDÁR: 20 KR.

Az idegen hangzású helységnevek megmagyarosításához.

— Kommentár Pongrácz György cikkéhez. —

Nagy hálával és köszönettel tartozik a megye közönsége Pongrácz György urnak, hogy a törvényhatóságilag kiküldött választmány elborútumát a a helységnevek megmagyarosítása tárgyában nyilatkozóan megkritizálja. Így alkalma nyílik a megyei intelligenciának a kérdéshez hozzá szólni s az elhamarkodott hibás elnevezések helyébe jobbakat ajánlani. Az eljárásnál helyeslem P. Gy. ur elvi követelményét, hogy a magyar elnevezés a tóttal lehetőleg rokonhangzású legyen és ne legyen a tóttal egyszertű fordítása. Így járt el — elég szerencsésen — Hontvármegye is, midőn pl. Prencsalut Berencsaltrára, Domanjikot Dómházára magyarosította, ámbár ez utóbbinál még helyesebben jár el, ha Dómháza helyett Dómu-Nyékot mond. Helyeslem P. Gy. ur azt az elvét is, hogy a szükségleten és főlöszleg magyarosítástól órákodni kell, mert ez csak a történész és földrajziro megtervezésére vezet. A mely helységnevekben nincs tótt hangtorlódás, vagy magyarra is lefordítható tótt jelentés, az ily helységnév bátran meghagyható továbbra is, tehát Szinobányát, Buda-, Sós-, Kotman-, Gács- Lehotát szükségleten megmagyarosítani, legfeljebb a magyar hangtan törvényei szerint a Lehotát Lóhotának lehetne írni és kiejteni. Lapocsot és Ribát azonban meg kell magyarosítani, mert az előbbi a tótt lápi (fozt, rabol) fogalmat fejezi ki, utóbbi pedig halat jelent. Az előbbi lehetne Kis-Lapos, az utóbbi pedig, a választmány javaslata szerint Kis-Halas, miután nincs magyar szó, mely a Ribával rokonhangzású lenne. Meggondolandó azonban, hogy miután van már Halas városunk, nem volna-e jobb Kis-Halas helyett Ipoly-Halast választani.

A Brezókra nézve nem osztom P. Gy. ur véleményét, hogy szintén meghagyhatók, mert a magyar fülre alkalmatlan hangtorlódás van nevökben: de mikor a választmány Tót-Kelersény, Tót-Kisfalu, Tót-Hartyán községek nevéből indokolatlanul a Tót-ot

törölni véli: nem jár el következetesen, ha Cseh-Brezóból Csehalut csinál. En ugyan a történeti hűség kedvéért a Cseh-et sem törölném, de a Brezó helyett magyar szót tennék. Ha egyszerűen fordítani akarnak, akkor Nyiredest mondunk, de én a fentiek szerint inkább fogadnám el a Cseh-Barzát és Szaraz-Barzát, vagy Borzad-ot.

Polichónak Kövesre, Szklabonyának Meszgyésre, Sztraczinak Veszőre, Zawalának Fr-ujfalura való magyarosítása tulajdon radfealis és értvedek kellene, míg az ottani nép ez elnevezést valahogyan meg szokja, a földrajziroknak és történészek pedig mondhatlan nehézségeket okoz. Polichónál Nagy Irán ur javaslata (Polján) közelebb áll a praeseumhoz, de miért ne lehetne inkább Polány, mivel az ány ény magyar képző (így Dolány, Pelény) holott az án én nem az. Szklabonyára nézve P. Gy. ur javaslatát sem tartom helyesnek, mert a Klábonyában is hangtorlódás van. Lehetne ez talán Szuk-Ahony, vagy Sik-Ahony, vagy Szak-Ahony, a mint a körülményeknek jobban megfelelne. Így Sztraczin is magyarosítható Raczonnyra, Závala pedig Závalra. Hogy Madacska Madácska legyen, az csakugyan gyenge magyarítás, de Madácska helyett, is inkább ajánlanám Madácslakot (l'jak, Nagylak példájára.)

Turicska csakugyan inkább Túrháza lehetne, mint P. Gy. ur is ajánlja és nem Törökmező, mert a töröknek hozzá rajnai csokely igénye lehetne. A Túr ugys mint helységnév grakori és van Turker is. Illogy Túr-Üskt is lehetne, bizonyos, de elfogadására kerés a reményem. Uhorszkára nézve nincs más expediens, mint a Magyarfalu, vagy Magyarfalva nevet elfogadni, pedig az most még tucis a non lucendo. Hogy Magyarid, vagy Magyaruzálás sebb, az bizonyos. A „telep“ azonban helységnévhez ragasztva egészen példátlan, a szó maga is újabb keletű: azért holmi Forgácstelep vagy Sós-telep inkább majorságot mint községet jelentette.

Az igazi telepeknek vagy tanyaoknak elnevezését első sorban a tulajdonosra lehetne bízni, a ki természetesen ágyelne, hogy a tótt csodáltság más néven ne nevezze el. A geographiára nézve legalkalmosabb most még jelentéktelenek.

ha meg is tudom születésem titkát, az sem hoz rátkozást családám életébe. Bezárl legkedvesebb férjem, élető a főny frászó világom”.

Ibrahimot tökéletesen ismerte Alice, tudta, hogy becsület és nyíltság, soha nem hazudott. Elmondta, a mit tudott, elmondta, hogy Alicet Jusuf egy bokorban találta Fedemes elpusztítása után, de azt, hogy kinek a gyermeke ő, azt megmondani nem tudta, hiszen azt Jusuf nem tudta.

„Tótt meg való hogy én nem vagyok Jusuf és Agnes leánya, adjon nekik Allah nyugodalmat a paradicsomban, de azért mindig bálámon emlékezem rájuk, mert úgy szerettek, mintha az ő szőlőitök lettem volna.”

E beszélgetés után néhány napra Boldizsár bocsánati jött. Becsület szavára fogadt, hogy vissza fog jönni. Elmentésébe Ibrahim kölöndsen azért nyugodott meg, mert Boldizsár megígérte, hogy a többi rabot váltáságra nézve is fog igázakodni.

A török szokásoktól eltérő történt a búcsúzás. Legelőször a pasa csókolt meg az ifjút. Azután Sam ne hazudt!

Nem fogok hazudni kegyelmes pasa, mert tudnod kell, hogy egy Hessegyei nem szokott hazudni.

Na jó-jó, csak sokáig ne járj oda!

Ezek után a pasához közeledett, ki megengedte, hogy kést megcsókolhassa, mi végtelen kegy a törököknél, rendkívüli kegy, sőt ráadásul homlokát is megcsókolt az aszony, és csak arra kérte, keresse fel fiát, adja át a homlokára adott csókot, rája áldást kért. A kis fatime csak nézett és bámult; nem birta felfogni, miért engedi az ő atyja, hogy legkedvesebb jászó-lánya lárvának. De a mikor látta, hogy még is való, akkor sírni kezdett, megölelte Boldizsárt, ártatlan természetességével beszédkolta. „Ugy-e vissza fog jönni, nem fogsz magamra hagyni”.

Nem, szép Fatime, visszajövök és hozok sok játékokat. A gyermekek kielégíté az ígért, volt miről álmodnia.

Boldizsár elhagyta Szolnokot és Eger felé vette útját, mivel tudta, hogy atyjával ott fog találkozni.

Nagy volt az öröm, midőn Boldizsár Egerbe jött. Játékok is ismerősek, mindezek kérdésekre ottomolla. Még a jó anya Döngölgi lánya is életben volt, Gáze-

Kíváncsok, hogy a dologhoz többen hozzájáruljanak, s hogy az elhírelenkedés és az elfogultság ilyen ögnél kerültesse, mert az elkövetett hiba itt alig lesz már helyre hozható.

Gadi Mihály.

A gymnasium kérdéséhez.”

Innen- onnan körülbéli esztendője lesz, hogy a lapok hasábjain bátorkodtam hozzájárulni a gymnasium kérdéséhez. Akkor kifejtettem, hogy szeretem a gymnasiumot és élveleg nagyon is a mellett vagyok, hogy B.-Gyarmaton létesítsenek gymnasium; de abban a nézetben voltam, hogy tekintettel a viszonyokra, ezen iskolánkunk egyelőre csak az öhajok országának lakóit emporitja, azt ajánlottam tehát, hogy elődjünk meg aztal, ha polgári iskolánk kerakedelmi iko ával bővítették ki: úgy vélekedvén, hogy jobb valami, mint semmi.

Azóta két rendbeli tapasztalattal vagyok gazdagabb. Tapasztaltam ugyanis először azt, hogy közönségünk nem igen kívánja a kerakedelmi iskolát és csak kevesekben nagyon meg a rokonstav írálta. Márvánt meg vettem észre azt, hogy ha szavazó alá bocsátandó a kérdést, vajjon, mi legyen gymnasium, vagy kerakedelmi iskola, úgy minden kortársuké adótt a gymnasium fájus többséggel kerülne ki a szavazó urnából. Tekintettel pedig arra, hogy nálam ellen nem szeretek harcolni, nincs más hátra, mint fájó szívvel bár, lemondjak ideámról és csatlakozom a többséghez, magam is azt mondván: „Lágyen B.-Gyarmaton főgymnasium, még pedig minél a öbb!”

Persze ezt így papírra vetni könnyű dolog, de bezeg nehéz a megvalósítása. Hallom, hogy a vármegye komolyan foglalkozik az ügyvel, sőt a legutóbbi közgyűlésen bizottság is lett kidávra, melynek feladata volna a dologban a ministeriumnál eljárni, de mindegyik, bár a határozat hónapokká eltelő homlokát, nem hallottuk, hogy tótylóg történt volna valami a gymnasium ügyében. Már pedig kár minden percért. Nem szabadna a dolgot elodázni, mert ha komolyan akarjuk a csált, most kell ott a vanat, mielőtt az egyetemes középiskolák illetőleg véglegesen döntenek. Mert valószínű, hogy mikor a törvényhozás az egyetemes középiskolák elfogadja, egyide álag a középiskoláknak terület szerinti

Késztégek közzük a cikkeket, bár az kevés újat tartalmaz, de mégis jelle annak, hogy istellőgész lakosságunk minden rétegében folytonos az érdeklődés a viták körül merőldán irást. Reméljük, hogy legközelebb már alkalmasan lesz a megyei közönség eljárásáról is tudósítani olvasóinknak. Szek-

vizna csókoltatta régen látott fát. „Nem koplaltál jó fiam, ugy-e sok varst kaptál a kontyosoktól, nem lettél szerelmes valamely magány leányba?”

Boldizsár elmosdott fogárgát. Mindnyájom csókoltak a becsületes bánásmód felett, az anya pedig lelkéből örült, hogy fával a kontyosok nem bántak rosszul.

Boldizsár Halut fogly után tudakozódott, és megkérte jó anyját, hogy visszamondul aztal is jól kell bízni. (A pasa vendége volt, sohasem éreztették vele rab voltát, illő hogy fával itt is úgy bánjanak. Szava fogmatra talált, mert már dőlőten ott volt. Halut. Halut már Szolnokból ismerte Boldizsárt. Mint régi jó pajtásuk ölelték meg egymást, és Halut oly boldog volt, midőn hallotta apja, anyja és a kis Fatime üzenetét. Esztal már Halut a Hessegyei hában lakott. A két ifju mindig együtt volt, a család tagjaihoz szívesen magát. Az öreg Hessegyei György szokása szerint portyázott, de tízdelés és becsült az adott szót. Boldizsárt nem vitte magával, elvitte azonban a fiatalabbat nagy vezendelmére.

Mig Boldizsár Egerben tartózkodott, az ott lakó uraktól tudta meg, hogy Fedemes Hontmegyében fekszik, de tudatlán a falu elpusztult: az 1544. körül a nádgrát pasa által elpusztítottat. Tulajdonosa Fedemes Pál volt, Zápolya János idejében Fráter Györgynek nagy kegyencse. Vannak-e utódjai, nem lehet tudni, mert családját kiölte a török, ez is bizonyárgul szolgált arra, hogy Alice Fedemes Pál leánya.

Nagy szomorúan jött haza az öreg ur; a portyázás nem sikerült, de igen is az a vezendelmére érte, hogy András fia is foglyul esett; ott is Szolokra vitték.

Boldizsárnak is lejárt a szabadságideje. Szolokra vissza kellett mennie. Elmentése előtt nagyon kérte anyját, hogy Halutal egy bánjanak mint saját fiúkkal. Halut egy levelet is küldött apjának, melyben kérte, hogy ne búsza-balassa a kisérletét, mert habár jó dolga van is, ő itt még is idegen és fogly.

Boldizsár Szolokra érkezett; ősem feledkezett meg a kis Fatimének ígért apróságokról és játékokról. A kis leány úgy örült, midőn Boldizsár visszajött, nyakába borult, ösze-vissza csókolt. Alice természetesen fia után tudakozódott. Menyire megörült, mikor bizkoltá, hogy fát Halut ott anyja fálán szereti.

(Folytatás következik).

TÁRCZA.

Szontagh Pál adomáiból.

Elv és gyakorlat.

Jóles hazafi volt megérjében Árký. Fennen haragudta hogy: legyen bár átkári, Ha nem pártolja a kösteherrialest Tóte ne várjon mást mint Souverain megrelést.

S győz végre az adott megzavazók pártja Mégý Árkýnak is a felbírva, lakába. Róija le a baze otkáran adódt, De ő önérettel erre ily választ ad:

Ha viselni minden kösterhet viselek, De fízetni adót, már ezt nem fízetek.

P. I.

A talisman.

Történeti elbeszélés V. Mária.

(5. Folytatás.)

Csak kirocsáság vizt rá, mert ha visszagondolok a régi multra, olyan sajátságos jelenetek tűnnek előmbe, melyek mint ködfátyol repölnek szemem elől. Ezerembe jön, hogy hegyek között szaladgáltam egészen más emberek között, oly egészen más szokások voltak. Kélek-szem, hogy a faluban, hol laktam, volt egy keresztény templom, anyám mint kis gyermeket a templomba vitt, tanított valami imádságra, de azt már elfelejtém; arra is emlékszem, hogy egyszerre más helyen voltam, más emberek környezetek, más szokásokba kellett bele tanulnom; azt az anyát, ki templomba vitt, ki imádságra tanított, többé sohasem láttam. Oh Ibrahim, úgy szeretném a valót tudni! Tudod jól, hogy tudnak, és mert tudom, hogy habár társaid éretem sokszor meg is támadnak, te velem sohasem bántál, mint a török nőkkel szokás bánti. Te a mérsékos értelemű ember a legjobb férfi és a legbecsületesebb ember vagy, tehát tudhatod, hogy

Gazdasági és kerti magvak.

Vas márciusban a nagyvárosi gazdasági életnek a legfontosabb tényezője a magvak, melyek a földművelésnek a legfontosabb eszközei.

Főcselekmény magvakat megbízható helyről beszerezni, hogy azok minőségük által kifogás ne legyen és az árak ugyanahhoz legyenek a budapesti nagy magkereskedők árakkal, hogy egy a helybeli mint a vidéki gazdaságok betárolásait megkönnyítsék.

A gazdasági magvak a m. kir. velőmagvisszafutó állomás által megvizsgálva és plombázolva vannak, miért is a legbiztosabb és legmegbízhatóbb ajánlatom:

Berefszók: Lucerna I. rendű magyar és francia, Láhara stírini legelő rendű.

Takarmány repék: Oberdorferi kitűntetett, nagy, keskeny, lapos. Mamuth hosszú, vékony, javított. Olajbogyóvalakú sárga, drága.

Fűmagvak: Spargula arvensis és angolperje. Egy ekeket mint a kerti és virágmagvakat a legújabb és pontos vizsgálattal mellett ajánlva vagyok.

Kelt B.-Gyarmaton, 1893. február hó.

teljes tisztasággal

HUMMER MIHÁLY,

üzemeltető és Kertész.

FOGAK

tisztítására, blombirozására, műfogak és pedig egy egész fogsorok, mint egyes fogak készítésére, s ezek javítására jutányos áron vállalkozom. Továbbá

odvas fogak és foggyökerek

gyors és fájdalom nélkül (Cocain) való kihúzására, valamint női hajmunkák elkészítésére is ajánlkozom.

MOLNÁR JÁNOS,

fogász és műfogász terme B.-Gyarmaton.

Műfogak részére külön terem.

bejárt a kapu.

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMİ BANK

ezennel külsőre teszi, miszerint

törlesztési kölcsönöket házakra és földbirtokokra

csak 4 1/2%-os záloglevél alapján 50 évre, évi 3.35% törlesztéssel, ha az eszményi a félévi kivételre

4%-os záloglevél alapján 30 évre, 5% évi törlesztéssel és engedélyez.

Az évi törlesztési részben (amortizáción), egy a kamat mint a tőke törlesztése befoglalatik.

A bank eszményi egy mint addig is törlesztési jelzések kölcsönök engedélyezése előleget törlesztési időtartamra, egy

4 1/2%-os mint 4%-os záloglevél alapján

Prospektusok és kölcsönök felvilágosítások a bank jelzések mintájában szóbelileg vagy levélben kaphatók.

Az igazgatóság.

STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros.

Egyedüli szállítója az összes budapesti katonai zenekaroknak, valamint több vidéki színházaknak stb. stb.

Budapest, II. ker., László körút 14. sz.

Ajánlja a z. és zenekari zenészeknek és zenegyűjtemények saját gyűjteménye.

megadott gondoskodik, nagy bőgőit, csimbalmait, továbbá mindenféle zenés- és zenészeneszerrel a zenekarok alkalmára.

Arany 3, 10 és 20 fr. — Kész 10 és 20 fr. — Phónus 14 20 és 30 fr. — Kész 30, 40 és 50 fr. — Legjobb Poliphon 10, 15, 20 fr. — Kész 30, 40 és 50 fr. — Szimphonium 3, 10, 20, 30 és 50 fr. — Kész 30, 40, 50 és 70 fr. — Legjobb szimphonium, mely hangszere egy óra alatt könnyen megcsinálható, 2 fr. 10 fr.

Harmonikák 2 fr. feljebb. Mindenemű javítások gyorsan, jól és olcsón elkészülhetnek.

3-3 Képes árjegyzék kíváncsi kérésre megküldik.

SCHLICK-féle vasöntő és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCI-UT.

Városi iroda és raktár: Podmaniczky-utca 14. — Flók-raktár: Kerepesi-ut 77.

Gőz- és Járgányeszlő-készületek

számos első díjjal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasuekék,

mélyítő- és egyetemes aczéi-ekék.

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmívelő-eszközök,

valamint

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindenemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kövek és maroklók arató-gépek és földmívelő-gépek szállító és vasúti stb.

Képes árjegyzék kérésre megküldik. Legújabbakban áru. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

571—1893. szám.

Pályázati hirdetmény.

Hugyag, Trász, Csikár, Hiny és Marozat községekből álló s évi 500 frt fizetése, 120 frt lebbér, 215 frt összesítvény, továbbá innok tartás címén 180 frt vagy összesen 1015 frt járulékmunkával egybekötött hugyagi körjegyzőség megüresedőn, arra pályázatot nyitok.

Ezen állásnak választás utáni betöltése határidejével 1893. évi február hó 27-ik napjának d. e. 9 óráját Hugyag község iskola helyiségébe tudom ki, s a pályázati ajánlatokat felbírom, hogy az 1893. évi XXII. t.-cz. 74. §. illetve 1893. évi L. t.-cz. 8. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket: folyó évi február hó 26-ik napja déli 12 óráig aláírottam bonyolják. B.-Gyarmat, 1893. évi január 30.

Balintner Arnold, főszolgabíró.

GYÁR: vas- és ércöntőde MOSONYBAN.

FŐRÁKTÁR: BUDAPEST, VI. Váci-körút 21.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.

MAGYARORSZÁG LEGREGIEBB GAZDASÁGI GÉPGYÁRA.

Ajánlja földművelésnek és iparoknak 12.000 példányban elterjedt

„HUNGARIA DRILL” sorvető-gépén kívül:

UJ: „JUBILEUM DRILL” könyv, legolcsóbb sorvetőgép.

UJ: László híres és a szántóföldbe-

romlított.

UJ: Egy, két és háromvasu ekék.

UJ: Gyűrűs hengerek.

UJ: Fekete maglőröntő, néhálz-

beltes kifogásolva retőmozg elh-

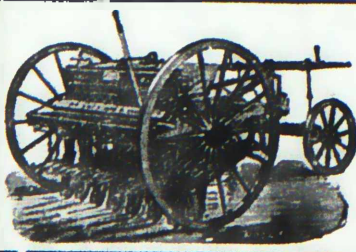
akításához.

UJ: Thallmayer (v. arankaválasztó)

UJ: Takarmány gyorsfűllesztője.

UJ: Aszfaltkeverő magvető (bővebbek)

sorvető-gépekhez.

Kiseb rendű **Dreher Antal**

kivitteli palackszerek főraktára

KOVÁCS és MEZEY

Kőbánya, kápolna-utca 13. sz.

a kerfőzde közvetlen közelében.

Központi iroda és

megrendelési cím csekkis

Kovács és Mezey, Budapest

tea-, rum- és cognac-nagykereskedők.

Székföldesre csekkis plombált lábak használatnak, melyek palackbírányt vagy törést teljesen kizárnak.

Árjegyzék kíváncsi kérésre bérmentesen.

Legolcsóbb és legbiztosabb palackszerek bevételei hely.

Közönségtudatvitatás.

Tisztelet barátaimnak a világon közönséget mondok az irántam, mint a Dretich és Dretichig csak volt intézkedés iránt tanácsot jóindulatukért és kérem az új vállalatomban is részvevő.

3-1

Kovács István.